

Opdracht "Herdynamisering van het hypercentrum van Anderlecht"

Participatieve avond: 26 april 2017

Samenvatting - Vaststellingen en voorstellen

ALGEMENE INLICHTINGEN

Een participatieve avond heeft op woensdag 26 april 2017 plaatsgevonden in het sociaal restaurant Wayez, Bergensesteenweg 593. Deze avond maakt deel uit van de opdracht die door het college van burgemeester en schepenen aan het studiebureau ERU werd toevertrouwd: "Herdynamisering van het hypercentrum" van de gemeente Anderlecht. Een vijftigtal mensen namen deel: inwoners, gebruikers en actoren uit de wijk, het team van het studiebureau, partners en gemeentelijke vertegenwoordigers.

Dit vierde participatiemoment met de inwoners bood de gelegenheid om de door het studiebureau overwogen actiepiëtes en scenario's voor te stellen en daarna te bespreken. De actiepiëtes handelen rond vijf thema's: herinrichting van de openbare ruimte, herstructurering van huizenblokken, herinrichting van de groene ruimte, herwaardering van terrassen en van de commerciële dynamiek, en versterking van de toeristische en culturele aantrekkingskracht.

De uitnodiging werd overgemaakt aan de inwoners, wijkcomités en verenigingen van het centrum via een brievenbusfolder in de perimeter van de studie, via een e-mail aan de contacten waarover het Participatiehuis en het studiebureau beschikken, via aanplakking in de perimeter aanwezige gemeentediensten en via de gemeentelijke website.

De avond is in vier fasen verlopen:

- Inleiding door de heer burgemeester Eric Tomas;
- Voorstelling van de actiepiëtes door studiebureau ERU en partners (Powerpoint-presentatie);
- Uitwisselingen tussen de zaal, het studiebureau, de heer burgemeester Eric Tomas en de heer Gaëtan Van Goidsenhoven, schepenen van Stedelijke Ontwikkeling;
- 4 thematische gesprekstafels.

ERU verduidelijkt in de inleiding dat de mobiliteit tijdens dit participatieve moment niet besproken zal worden omdat het onderwerp parallel wordt behandeld door 3 gespecialiseerde studiebureaus, die zich buigen over de aanleg van metro-, tram- en buslijnen, de heraanleg van de Paul Jansonlaan en de aanleg van een ondergrondse parking aan het Dapperheidsplein.

VRAGEN EN OPMERKINGEN VANUIT DE ZAAL - ANTWOORDEN VAN DE ACTOREN

- Waarom heeft de communicatie zo lang op zich laten wachten?
Het communicatieproces (aanplakking, folders, e-mails, enz.) is begin april van start gegaan, maar heeft vertraging opgelopen door de paasvakantie.
- Wat zijn de termijnen en budgetten van de werken?
- Het gaat om een studieopdracht, die dus dicht bij het intentieschema staat. De uitvoering van de verschillende projecten zal geleidelijk en na verschillende stappen (goedkeuring, bijkomende studies, stedenbouwkundige vergunning, financiering, enz.) gebeuren.
  - Dhr. Tomas en dhr. Van Goidsenhoven verduidelijken dat er nog technische, financiële en administratieve beperkingen zijn. De gemeente wil de werken echter zo snel mogelijk aanvatten, en tegelijkertijd een coherente visie tussen alle openbare, private en burgeractoren aanbrenge(n) (in tegenstelling tot de manier waarop de werkzaamheden aan de Sint-Guidocorso uitgevoerd werden).
  - Dhr. Tomas en dhr. Van Goidsenhoven verduidelijken ook dat de financieringsbronnen voor het geheel van de projecten niet dezelfde zullen zijn omdat niet alles aan de gemeente toebehoort: zo is de academie eigendom van de Vlaamse Gemeenschapscommissie en het metrostation eigendom van de MIVB.
- Wat de afsluiting van het Jacques Simonetblok betreft, zal zich een probleem voordoen: de metro rijdt onder braakliggende grond door.
Het studiebureau heeft over deze beperking nagedacht (die zich trouwens op verschillende plekken van het hypercentrum van Anderlecht voordoet). Het architectuurontwerp zou de lasten kunnen overdragen naar de hoeken waaronder de metro niet rijdt. Het komt er ook op aan met lichte structuren en ondiepe funderingen te werken.
- Werden de gesprekken met de partners al aangevat? Gaat het om ideeën of om een echt project?
Dhr. Tomas antwoordt dat er al onderhandelingen met de MIVB hebben plaatsgevonden, namelijk wat de tram in de P. Jansonlaan en natuurlijk de projectontwikkelaars van de parkeergarage betreft. De verantwoordelijken van de academie werden in dit kader nog niet ontmoet, maar het project van de academie is nog in het schetsstadium.
- Zal het project een kinderdagverblijf omvatten?
Ja, het studiebureau heeft zich op het gemeentelijk ontwikkelingsplan gebaseerd. De analyse van dit plan komt bovenop andere documentatie (zoals de diagnostiek die in het kader van het lopende duurzaam wijkcontract werd uitgevoerd). Er zal voor het centrum een project met verschillende functies en een sterke identiteit worden voorgesteld.
- Heeft u aan de geluidsaspecten voor een project met lege ruimte nagedacht? Wenst u het plein van groen te voorzien?
Een voetgangerszone stimuleert inderdaad de horeca en dat is wat we hier nastreven; de bewegingen zullen goed omkaderd moeten worden, met name door een politiereglement inzake het beheer van de terrassen. De beplanting en het water, die steeds van de vragen van de inwoners deel hebben uitgemaakt, zullen geluidsoverlast moeten verminderen.

THEMATISCHE TAFELS

DAPPERHEIDSPLEIN, JACQUES SIMONETBLOK EN OMGEVING VAN DE COLLEGIALE (1)

Aanwezige personen: 15 personen

Studiebureau (2): Jean-Pierre Majot, *Studio d'urbanisme JPM* en Charles-Anton Montois, *bureau d'études ERU*

Gemeente Anderlecht (3): Yvette Zege, *Stedelijke Ontwikkeling*

Inwoners: 9

Atrium : 1

Besprekingen

Documentatie: Oude plannen en zichten, plan van aanleg, foto's van referenties in België.

PRESENTATIE EN RONDE TAFEL OVER DE BELANGEN

De deelnemers stellen zich voor en geven uitleg bij hun belangen in de wijk. De meesten wonen hier. De ronde tafel heeft het mogelijk gemaakt informatie over het gebruik van het plein te vergaren.

Bespreking van de schetsen C en D

Jean-Pierre Majot geeft - onder de vele mogelijke oplossingen - een korte voorstelling van de schetsen met algemene aanbevelingen over de kwalitatieve aanleg van het plein; ze werden geïnspireerd door een manier om het transversale reliëf van het plein te behandelen om de huidige ophogingen, muurtjes en taluds te vermijden: het niveauverschil wordt weggewerkt met tribunes of treden parallel met het bouwfront (aan de hoge kant), waarlangs vrijelijk "loges" met beplanting, zitbanken, terrasjes en fonteinen ingeplant worden. Onderaan deze tribunes, komt een vrijgemaakte en vlakke ruimte die onder andere geschikt is voor markten. Bij de afronding van het gesprek stellen verschillende deelnemers het idee van "loges" en een zeer vrijgemaakte behandeling van de markt op prijs.

Het plein en zijn bezoekers

De interventies van de deelnemers hebben geleid tot verschillende manieren om het Dapperheidsplein te benutten: afspreekpunt, zeer druk plein om op de markt boodschappen te doen, levendige en geanimeerde plek tijdens voetbalwedstrijden en de kerstmarkt, aangename plek om uit te gaan en op restaurant te gaan.

Bekommernissen en negatieve punten

De tweede ronde tafel heeft het mogelijk gemaakt bekommernissen en negatieve punten over het Dapperheidsplein op te tekenen.

Verschillende inwoners hebben gemerkt dat de kwaliteit van de handelszaken in de Wayezstraat tot aan het Dapperheidsplein enorm gedaald is in vergelijking met de voorbije jaren. De restaurants, cafés en bars hebben niet meer de uitstraling van vroeger. De commerciële mix is zwak en van slechte kwaliteit.

Verschillende inwoners merken ook op dat het plein, dat in twee delen en los van de weg is ingericht, de vestiging van handelszaken niet aanmoedigt en dat het moeilijk is op zich het plein toe te eigenen door het

grote aantal auto's. Een andere bekommernis is het tekort aan parkeerplaatsen tijdens de werkzaamheden voor de ondergrondse parking.

Sommige deelnemers wijzen op het onveiligheidsgevoel op het plein en in de wijk op bepaalde tijdstippen (geluidsoverlast, drukke scholieren, enz.). Volgens sommigen zou een architectuur die de hoek van het huizenblok van het Jacques Simonetcentrum zou afsluiten, een positief gevolg op de veiligheid hebben.

De inwoners zijn ook ongerust over het beheer van evenementen op het plein. Ze willen niet dat de geluidsoverlast door animatieactiviteiten tot na de toegelaten uren blijft voortduren. Deze uren worden momenteel niet nageleefd tijdens de evenementen, zoals de kerstmarkt.

De inwoners zijn ook teleurgesteld over het tekort aan uitrusting op het nieuwe Verzetsplein. Ze wensen een plein met iets meer functies, bijvoorbeeld een frituur, een krantenwinkel. Ze dromen van de Grote Markt of het Sint-Gillisvoorplein.

Aangebrachte oplossing

Een doeltreffende oplossing voor de inwoners die een nieuwe kwalitatieve commerciële mix wensen, zou erin bestaan van de Wayezstraat een voetgangerszone tot aan het Dapperheidsplein te maken zodat klanten in een aangename omgeving zouden kunnen winkelen.

Wat de geluidsoverlast op het plein betreft, zouden de inwoners de aanwezigheid van beplanting op prijs stellen om zo veel mogelijk lawaai op te vangen. De toekomstige zitplaatsen en terrassen zouden zich eveneens ver weg van de bewoonde gebouwen moeten bevinden.

DAPPERHEIDSPLEIN, JACQUES SIMONETBLOK EN OMGEVING VAN DE COLLEGIALE (2)

Aanwezige personen: 6 personen

Studiebureau (1): André-Anne Cadieux, *studiebureau ERU*

Gemeente Anderlecht (1): Jan Lavrijsen, Openbare Werken

Inwoners (4)

Besprekingen

Documentatie: Oude plannen en zichten, plan van aanleg, foto's van referenties in België.

DAPPERHEIDSPLEIN

Globaal houden de inwoners van het idee dat de inrichting van het plein afwisselende functies omvat: spelletjes / activiteiten, handelszaken, enz.

In het algemeen vragen de deelnemers dat de bekleding vlak zou zijn om verplaatsingen voor PBM, fietsen, steps, skates enz. te vergemakkelijken. De openbare ruimten, met name het Dapperheidsplein, moet een continuïteit met een vloeiende en vlakke uitlijning vormen. Men wijst eveneens op het enorme tekort aan

meubilair en meldt dat de handelszaken en terrassen op het Dapperheidsplein te vroeg sluiten, wat de animatie en de aantrekkingskracht schaadt.

Er wordt ook voorgesteld om de windstromen te onderzoeken opdat de inrichting tocht zou kunnen "breken". Vanuit hetzelfde standpunt, moeten de inrichtingen de verspreiding van het geluid beperken.

JACQUES SIMONETBLOK

De mogelijkheid om de "holle kies" in het huizenblok te bebouwen en de functies die in het toekomstige gebouw zouden kunnen komen, werden besproken; De deelnemers zijn voorstander van een constructie met een doorlaatbaarheid naar de openbare ruimte toe, bijvoorbeeld via een boog of hallen. Zij menen dat zelfs een glazen gevel op de benedenverdieping de doorlaatbaarheid te zeer zou breken. De hoek van dit huizenblok zou dus bebouwd kunnen worden om de uitgang van de voetgangerszone van de parking te verwelkomen, en de rest van de constructie zou een galerij zijn (G + 1), waar bijvoorbeeld bij regenweer de markt gehouden zou kunnen worden.

Andere functies voor het op te trekken gebouw op de hoek zijn: frituur, openbare toiletten, bloemenwinkel,... Betreffende het idee om op deze plaats een fietsstalling in te richten, beklemtoont men dat de stallingen voor het Jacques Simonetcentrum altijd leeg zijn. De deelnemers houden van het idee van een gemeentelijke galerij voor het Jacques Simonetcentrum.

OMGEVING VAN DE COLLEGIALE

Voorplein

Er wordt voorgesteld om de plantputten van de bomen, die momenteel volgens de inwoners te klein zijn, te verbreden en vrij te maken. Men vraagt om ook rekening te houden met de vieringen die voor de kerk plaatsvinden (huwelijken, enz.).

Tuin van de collegiale

De inwoners zouden eerder kiezen voor een "klassieke tuin" met bloemen en lage beplanting. Een groot deel van de tuin heeft immers een noordelijke oriëntatie en het is moeilijker om hier moestuinbakken te plaatsen. De uitdaging van zo'n tuin zou erin bestaan het hele jaar door bloemen te hebben om de belangstelling van het publiek te wekken en het hele jaar door bezoekers aan te trekken.

Espace Maurice Carême

Er wordt gesproken over de interventies die de toegang tot de site en de tuin moet verbeteren. Men stelt voor om de hekken tegenover Espace Maurice Carême te verwijderen (deze hekken zijn volgens de inwoners waarschijnlijk niet erg nuttig om 's nachts de veiligheid van de site te garanderen). Een inwoner stelt voor om schapen in de tuin te laten grazen om het grasperk te onderhouden, samen met andere dieren vanuit een educatief standpunt (activiteit voor kinderen).

Kapelaanstraat en d'Aumalestraat

Er moet comfortabele bedekking voor voetgangers voorzien worden, bijvoorbeeld gezaagde kasseien naar het voorbeeld van de site van de sluizen. Een eenvormigheid met de bedekking voor de Molièrezaal wordt aanbevolen. Bekijk met DML wat de mogelijkheden voor de Kapelaanstraat zijn.

Moestuin:

Potentiële drager => het kunstenaarscollectief dat de moestuin van de academie onderhoudt zou dit initiatief eventueel kunnen dragen vermits hun moestuin tijdens de werken in het blok van de academie verplaatst zal moeten worden.

Locatie => een moestuin is een mooie manier om zich de openbare ruimte toe te eigenen. Twee argumenten kunnen de keuze van de locatie rechtvaardigen: hetzij sociale cohesie (d'Aumalestraat), hetzij sociale controle in een meer "verborgen" of afgesloten plek (bv. tuin van de collegiale of van Espace Maurice Carême).

GROENE RUIMTEN

Er wordt besproken om de groene ruimten onderling te verbinden en de verbinding met het Centraalpark, via de Bruinstraat, te verbeteren. Deze straat zou baat hebben bij meer kleur en groen om aantrekkelijker te worden. Men vraagt of het mogelijk is de bescherming van het Centraalpark in vraag te stellen omdat dit de inrichtings- en verbeteringsmogelijkheden van het park te zeer zou beperken.

SINT-GUIDOCORSO

Aanwezige personen: 8 personen

Studiebureau (2): Anthony Orhant en Jonas Hanssens, *bureau d'études ERU*

Gemeente Anderlecht (1): Patrice Demol, *dienst Stedelijke Ontwikkeling en Mobiliteit*

Bewoners en gebruikers (5)

Besprekingen

Documentatie: Oude plannen en zichten, plan van aanleg, foto's van referenties in België.

ERU stelt de verschillende opties voor, met inbegrip van:

- de behandeling van de bekledingen;
- de herinrichting van de P. Jansonlaan;
- het werk rond de commerciële gevels aan de Sint-Guidocorso;
- de rehabilitatiemogelijkheden van blinde muren, holle kiezelen en tijdelijke groene ruimte;
- de animatiemogelijkheden van de ruimte (food trucks, wijziging van de bestemming van commerciële cellen, enz.);
- opening van het metrostation naar het noorden toe, eventueel met een doorsteek;
- inplanting van een toeristisch informatiepunt;
- vrijmaking van de visuele perspectieven naar de spits van de collegiale;
- op termijn de verdwijning van het paviljoen van het metrostation, of integendeel te versterking van zijn inplanting (en uitstraling);
- de rehabilitatie van de ondergrondse ruimte (-2) onder het metrostation;

- de overdekking van de Sint-Guidocorso.

Deze verschillende opties kunnen geleidelijk uitgevoerd worden, van de goedkoopste en makkelijkste tot de meer ambitieuze opties.

Commentaar van de deelnemers:

- Het werk rond de commerciële gevels van de Sint-Guidocorso wordt goed onthaald. Voor de inwoners zou het werk rond de commerciële uithangborden al een interessante bijdrage zijn, te combineren met een begeleiding van de commerciële dynamiek en vooral de horeca. De aanvragen worden geformuleerd in functie van de eigenaars op de Sint-Guidocorso: elke handelsoppervlakte heeft een verschillende eigenaar; de gemeente beschikt over een van de cellen die door de MIVB worden uitgebaat: het zou goed zijn er een winkel voor de tuinbouwers in de gemeente in te richten, maar het definitieve project zal wellicht verschillende jaren in beslag nemen.
- Het voorstel voor de herdynamisering van de Sint-Guidocorso via food trucks wordt goed onthaald. De inwoners vragen of deze food trucks vast of mobiel zullen zijn, en in het tweede geval hoe vaak ze aanwezig zouden zijn. Het houden van een markt op de Sint-Guidocorso - en waarom niet in het station zelf indien het in onbruik geraakt - wordt gevraagd.
- Wat de toekomst van het station betreft (de foto's van de aanleg van de Sint-Guidocorso worden in het station Aumale tentoongesteld), zijn er twee stromingen: hetzij de afbraak en een toegang zoals in Sint-Katelijne, hetzij de herwaardering en versterking van haar geometrie, zowel binnen als buiten.
- Wat de inrichting van het station betreft, is een uitgang aan de achterzijde interessant, maar dit zal voor de omwonenden geluidshinder veroorzaken (niet alleen het geluid van de doorgang, maar ook omdat het gebouw als klankkast fungeert). Door het station doorlopend te maken, zou het aantal toegangspoortjes verminderen;
- De inwoners bevestigen de noodzaak om een zichtbaar informatiepunt voor een breder publiek dan Anderlechtenaren op te zetten; dit infopunt zou zich dichtbij het station moeten bevinden en er niet in verstopt mogen zijn;
- Een Beliris-ontwerp zou voor het geheel van de Sint-Guidocorso ingediend moeten worden;
- De prioriteit bestaat uit de aanpak van holle kiezelen en blinde muren;
- Het talud gelegen aan de Sint-Guidocorso heeft voor de inwoners weinig betekenis; het is meer een braakliggend terrein dan een groene ruimte;
- Er moet aandacht besteed worden aan het aantal verdiepingen en aan de slagschaduw en de belemmering van het uitzicht;
- De inwoners vragen wat het programma voor de verdiepingen op de Sint-Guidocorso zal zijn: er kan huisvesting overwogen worden op de open plekken, maar zou het programma moeten worden aangevuld met andere functies (kinderdagverblijf? kantoren?) ;

- De rehabilitatie van de ondergrondse verdieping lijkt interessant, maar de onderhandelingen met de MIVB en de uitwerking van het project lijkt ingewikkeld, terwijl er in de wijk al verschillende plaatsen bestaan;
- Een ontmoetingsplaats voor de inwoners wordt gevraagd. Er moet bekeken worden of deze niet overbodig is omdat het Participatiehuis al bestaat;
- Het is nodig de Sint-Guidocorso als open doorgangsplek te behouden;

TOERISTISCH PARCOURS

Aanwezige personen: 8 (of 9) personen

Studiebureau (1): Marie Demanet, *studiebureau ERU*

Gemeente Anderlecht (3): Despina Euthimiou (Virtus, preventie), Vincent Van Huyck (dienst Economie), Hanane Baccouche (Participatiehuis)

Bewoners en gebruikers (4)

een tijdje => Yassine Assal (Atrium)

Documentatie: Oude plannen en zichten, plan van aanleg, foto's van referenties in België. Documenten en plannen van het centrum, zichten op verschillende plaatsen, inspirerende illustraties van handelszaken, toeristische informatiezuilen,...

Er werden twee hoofdvragen besproken:

1 - Wat zijn de nuttige recreatieve functies in de wijk?

2 - Hoe moet de connectiviteit met de openbare ruimte gebeuren?

WELKE FUNCTIES OM DE PLEINTJES EN BESCHIKBARE RUIMTEN TE DOEN HEROPLEVEN?

Speeltuigen in het Centraalpark

Het verbeteren van de aantrekkingskracht en het beheer van het park is primordiaal voor de wijk (problemen al geïdentificeerd). Gezinnen kunnen niet echt van het park genieten omdat het wordt ingepalmd door sociale groepen en omdat het vuil, duister en vochtig is. De problemen zijn wel minder groot sinds het Virtus-project van kracht is.

De nuttigste functie die wordt gevraagd om het Centraalpark aantrekkelijker te maken zijn speeltuigen voor kinderen voor kinderen. Maar men moet ook voor het onderhoud ervan instaan. Als de gemeente geen middelen meer heeft, waarom dan niet bij Leefmilieu Brussel een kijkje nemen? Hetgeen al bestaat werd in het vorige wijkcontract gecreëerd en voldoet niet aan de verschillende leeftijdscategorieën van de kinderen. Zou de kleine ruimte achter de huizen en dichtbij de tuin van het Erasmushuis geschikt zijn? Ja indien deze goed onderhouden en afgesloten wordt, maar zonder de bewoners van de huizen te hinderen. De inwoners gaan tot aan het Astridpark.

Zou men in het kleine gemeentegebouw een filosofisch café plaatsen? Of een andere functie inzake animatie of sociaal leven? Het zou ook een lokaal voor de preventie-animatoren kunnen worden.

Gemeenschappelijke moestuin

Het idee van de gemeenschappelijke moestuin is op zicht positief en het werd al uitgeprobeerd, maar in deze wijk zijn er onvoldoende gezinnen die geïnteresseerd zijn om de dynamiek voort te zetten. Deze functie werd trouwens in het Rauterpark voorzien. Men heeft deze ruimte omgebouwd tot een hellend vlak voor mindervaliden.

Culturele initiatieven

Het collectief Hold Up heeft samen met Escale du Nord en Boutique Culturelle een evenement georganiseerd op 14 mei (Verzetsplein).

Infopunt Toerisme of uitstalraam van de gemeente

De toeristische cel is noch goed gekend noch zichtbaar. Een meer centrale plek is noodzakelijk. Men moet goed definiëren wat men verstaat onder uitstalraam van de gemeente en wat men wil tonen (geschiedenis en te bezoeken plaatsen? toekomstige projecten? onthaal van de inwoners?). Een dienst dichtbij de metro of aan het Jacques Simonetcentrum zou goed gelegen zijn. Ook de locatie voor de kerk is geschikt. Er is sprake van infozuilen (zie vergelijkingsdocument). Er is al een onthaal voor de inwoners maar het zou gereorganiseerd kunnen worden; men moet rekening houden met het Participatiehuis dat de "Gemeentewijzer" omvat en het aanspreekpunt met de bevolking is. Het gemeentelijk infopunt van Molenbeek wordt als inspiratiebron aangehaald, het is in steen gegraveerd en zeer sterk. Men vreest dat interactieve zuilen te kwetsbaar zijn en door vandalen vernield zouden worden (behalve als ze in een bewaakte ruimte worden geplaatst, zoals de hall waar de bevolking verwelkomd zou worden).

Het idee van doorzichtige foto's op de ramen van het metrostation vindt bijval.

PARCOURS VOOR BEZOEKEN

De wijk telt heel wat plekken, sites, straten, gebouwen, musea en curiosa die een bezoek waard zijn: het is de bedoeling de verbindingen tussen al deze elementen te verbeteren via een werk rond de openbare ruimte om vlot van de ene plek naar de andere door te stromen.

Het voorbeeld tussen het Erasmushuis en het Centraalpark wordt aangehaald: de doorgang is slecht zichtbaar en wordt verborgen door zijdelings parkeren; tussen het Erasmushuis en het beginnhof is er een kruispunt met heel wat hindernissen: boordstenen, paaltjes en allerlei zuilen.

In het kader van het wijkcontract is een parcours voorzien, o.a. aan de hand van mozaïektegels. Het Huis der Kunstenaars en het Participatiehuis hebben er samen rond gewerkt. Symbolisch zal er een tegel op het Verzetsplein geplaatst worden. Een andere manier om een band met de openbare ruimte te voorzien: teksten op de boordstenen. In het wijkcontract werden er teksten op zitbanken aangebracht.

Een inwoner herinnert eraan dat iemand tijdens een vorige avond vermeldde dat men de collegiale moest koppelen aan de bedevaartsrouten naar Santiago de Compostella in de vorm van een schelp (in brons in de Stad Brussel). Iemand stelt voor om de gewestelijke signalisatie te plaatsen (groene masten).

Wat de doorstroming op de openbare ruimte betreft, zal de kwestie van groepen die zich bepaalde plaatsen toe-eigenen en en hinderen besproken worden. Dit probleem stelt zich ook voor sommige tavernes die een zeer eenzijdig publiek hebben. Er is ook een urineprobleem in de Bruinstraat (de gemeente zal waterafstotende verf uittesten). Dit straatje maakt het voorwerp uit van een denkoefening inzake zichtbaarheid (spiegels plaatsen)?

Een ander probleem zijn de openingsuren van monumenten. De kerkfabriek opent de collegiale en de crypte niet vaak genoeg. Scholen worden niet uitgenodigd om de kerk te bezichtigen!

COMMERCIEËLE BEELDVORMING EN FUNCTIE

Verschillende straathoeken met een café of restaurant zijn op architecturaal vlak weinig kwantitatief en zijn nochtans zeer goed gelegen en zichtbaar, zoals bijvoorbeeld het café tussen de Dorpsstraat en de Wayezstraat, dat in twee wordt gedeeld door een zeer sombere onderkant en een witte bovenkant en bedekt is met reclame en uithangborden die waarschijnlijk een overtreding vormen. Het café wordt door de deelnemers afgekraakt, net als het café ertegenover.

Het café tegenover het Erasmushuis bezet een halve benedenverdieping van een art-decogebouw op de hoek van de Formanoirstraat en de d'Aumalestraat. Een groot café over de volledige benedenverdieping zou gunstig zijn voor het toeristisch parcours op deze locatie.

Verschillende personen menen dat de commerciële beeldvorming beter omkaderd moet worden, net als de typologieën van de handelszaken (bijvoorbeeld winkels van kledingzaken op het Dapperheidsplein). Ook moet men met de nachtverlichting rekening houden.